

Sygn. akt III AUa 1761/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Gerszewska SA Michał Bober
Protokolant:	sekr. sądowy Anita Musijowska

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017 r. w Gdańsku

sprawy A. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość świadczenia i ubezpieczenie

na skutek apelacji A. G. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 sierpnia 2016 r.,
sygn. akt VIII U 1138/16

oddala apelację.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Michał Bober

Sygn. akt III AUa 1761/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu A. G. (1) prawo do emerytury od dnia

1 września 2015 roku. Przy ustalaniu wysokości przyznanego mu świadczenia

nie uwzględniono okresu od 1 marca 1973 roku do dnia 31 grudnia 1976 roku, ponieważ

w ocenie organu emerytalnego, w tym okresie ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności gospodarczej oraz nie uwzględniono okresu od 1 lutego 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku, stwierdzając,

że w tym czasie nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o jej uchylenie.

W uzasadnieniu wskazał, że nie zgadza się z ustaleniami organu emerytalnego, ponieważ zostało pominięte, że w okresie od 1 maja 1972 roku do 30 listopada 1972 roku płacił składki i podlegał ubezpieczeniu społecznemu jako osoba współpracująca z rzemieślnikiem P. G., a także opłacał składki w okresie od 1 marca 1973 roku do 31 grudnia 1976 roku z tytułu współpracy z matką S. G..

Decyzją z dnia 28 kwietnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że ubezpieczony A. G. (1) nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu współpracy przy prowadzeniu działalności przez S. G. w okresie od 1 marca 1973 roku do dnia 31 grudnia 1976 roku oraz z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 lutego 1977 roku do 31 grudnia 1977 roku. W uzasadnieniu wskazał, że w spornym okresie ubezpieczony zatrudniony był w ramach stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o jej uchylenie. W uzasadnieniu wskazał, że organ emerytalny błędnie ustalił, że wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu w okresie od 1 marca 1973 roku do dnia 31 grudnia 1976 roku oraz w okresie od 1 lutego 1977 roku do 31 grudnia 1977 roku.

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie oraz podtrzymał argumentację przedstawioną w zaskarżonych decyzjach.

Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2016 roku powyższe sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy w Gdańsku - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2016 r., sygn. akt VIII U 1138/16, oddalił odwołania ubezpieczonego (pkt I) oraz zasądził od ubezpieczonego A. G. (2) na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

A. G. (1) w okresie od 1 kwietnia 1972 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. w G. na stanowisku robotnika budowlanego.

W tym czasie w okresie od 14 kwietnia 1972 roku do dnia 23 listopada 1972 roku zgłoszony został również do ubezpieczenia społecznego jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności gospodarczej przez płatnika „Wyrób drobnych przedmiotów z tworzyw sztucznych i metali P. G.”. Składki na to ubezpieczenie zostały opłacone za okres od maja 1972 roku do listopada 1972 roku.

W okresie od 1 marca 1973 roku do 31 grudnia 1976 roku, zgłoszony był również do ubezpieczenia społecznego jako osoba współpracująca ze S. G.. Składki na ubezpieczenie społeczne zostały opłacone za cały ten okres.

W okresie od 1 lutego 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku wnioskodawca zgłoszony był również do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Składki na powyższe ubezpieczenie zostały opłacone.

Ubezpieczony A. G. (1), w dniu 29 września 2015 roku, złożył wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 24 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu A. G. (1) prawo do emerytury od dnia 1 września 2015 roku. Przy ustalaniu wysokości przyznanego mu świadczenia nie uwzględniono okresu od 1 marca 1973 roku do dnia 31 grudnia 1976 roku.

Decyzją z dnia 28 kwietnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że ubezpieczony A. G. (1) nie podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu współpracy przy prowadzeniu działalności przez S. G. w okresie od 1 marca 1973 roku do dnia 31 grudnia 1976 roku oraz z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 lutego 1977 roku do 31 grudnia 1977 roku.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż okoliczności faktyczne w sprawie ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w toku postępowania – w zakresie uznanym za wiarygodne. Dokumentom urzędowym Sąd przyznał moc dowodową zgodnie z art. 244 k.p.c., zaś dokumenty prywatne zostały przez Sąd uznane za wiarygodne w rozumieniu art. 245 k.p.c. w takim zakresie, w jakim ich autentyczność nie budziła wątpliwości.

Przechodząc do rozważań merytorycznych Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu w przedmiotowej sprawie była możliwość uwzględnienia przy obliczaniu ubezpieczonemu wysokości przyznanego mu świadczenia emerytalnego opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za okresy: od maja 1972 roku do listopada 1972 roku - jako osobie współpracującej przy prowadzeniu działalności gospodarczej przez płatnika „Wyrób drobnych przedmiotów z tworzyw sztucznych i metali P. G.”, od 1 marca 1973 roku do 31 grudnia 1976 roku, kiedy zgłoszony był do ubezpieczenia społecznego jako osoba współpracująca ze S. G. oraz od 1 lutego 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku, kiedy zgłoszony był do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Zgodnie z treścią art. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 roku o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz.U. z 1972 roku, nr 23, poz. 165 ze zm.), obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym rzemieślników objęci byli rzemieślnicy oraz osoby współpracujące z rzemieślnikami. Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 2 ust. 2 tej ustawy za osoby współpracujące z rzemieślnikiem uważa się następujące osoby w wieku powyżej 16 lat stale pracujące w zakładzie rzemieślnika w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy, jaki obowiązuje pracowników gospodarki uspołecznionej: współmałżonka, dzieci własne i przysposobione, pasierbów, dzieci obce wzięte na wychowanie, rodziców, ojczyrna i macochę, osoby przysposabiające, wnuki, dziadków, rodzeństwo, teściów, synowe, zięciów oraz szwagierki i szwagrów.

W przepisie art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2 tej ustawy wskazano z kolei, że ubezpieczenie nie obejmuje rzemieślników i osób z nimi współpracujących, jeżeli:

- 1) wykonują rzemiosło na podstawie uprawnienia wydanego na okres krótszy niż 6 miesięcy,
- 2) są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęci odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego.

W § 53 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U.1993.68.330 j.t.) wskazano z kolei, że Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określa szczegółowe zasady postępowania w sprawach zgłoszeń do ubezpieczenia i zaopatrzenia emerytalnego, rozliczania składek i świadczeń oraz opłacania składek.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 31 lipca 1974 roku w sprawie ubezpieczenia społecznego osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek (Dz.U.1974.29.167) wskazano, że obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, zwanym dalej "ubezpieczeniem", obejmuje się na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz. U. z 1972 r. Nr 23,

poz. 165 i z 1974 r. Nr 21, poz. 117) oraz niniejszego rozporządzenia osoby prowadzące na podstawie odpowiednich uprawnień działalność zarobkową na własny rachunek w zakresie handlu i usług, jeżeli z tego tytułu są członkami zrzeszeń prywatnego handlu i usług (§1 ust. 1).

Z kolei w przepisie art. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz.U.1989.46.250 j.t.) wskazano, że obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu określone ustawą podlegają osoby fizyczne mające obywatelstwo polskie, prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą na podstawie m.in. wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub koncesji, określonych w przepisach o działalności gospodarczej czy też uprawnień określonych w przepisach szczególnych. W przepisie art. 2 tej ustawy wskazano,

że ubezpieczeniu nie podlegają osoby prowadzące działalność określoną w art. 1, które m.in. są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęte odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego.

Przenosząc powyższe przepisy na grunt przedmiotowej sprawy i mając na uwadze ustalony przez Sąd stan faktyczny, Sąd Okręgowy wskazał, że zacytowane przepisy wyłączają możliwość uwzględnienia roszczeń ubezpieczonego. Z przytoczonych przepisów jasno bowiem wynika, iż w spornych okresach ustawodawca wyłączył możliwość jednoczesnego podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej czy też współpracy z osobami taką działalność gospodarczą prowadzącymi. Tym samym nie można uwzględnić opłaconych za ubezpieczonego składek na ubezpieczenia społeczne w spornych okresach. W związku z powyższym nie można ich również uwzględnić przy wyliczaniu wysokości przyznanego mu świadczenia emerytalnego.

Dlatego też zaskarżone przez ubezpieczonego decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Sąd I instancji uznał za prawidłowe i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami, oddalił odwołania, o czym orzeczono w punkcie I wyroku.

Sąd orzekł również o kosztach zastępstwa procesowego, na podstawie art. 108 §1 k.p.c., art.98 §1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Z uwagi na to, że odwołujący się przegrał sprawę w całości, winien zwrócić organowi rentowemu koszty zastępstwa procesowego w całości. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie §9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804). Wysokość kosztów zastępstwa procesowego wynosi 360 zł.

Apelację od wyroku wywiódł ubezpieczony A. G. (1), zaskarżając go w całości i zarzucając sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału przez brak wyjaśnienia, dlaczego pozwany pobierał składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej przez S. G. przez wiele lat i obecnie odmawia przyznania z tego tytułu świadczeń emerytalnych w odpowiedniej wysokości, opierając się jedynie na analizie przepisów prawnych, co nie wyjaśnia istoty sprawy. Ubezpieczony wskazał, że składki nie zostały mu zwrócone. Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację należało oddalić, gdyż nie zawiera zarzutów skutkujących koniecznością zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem sporu było, czy ubezpieczony we wskazanych przez niego okresach podlegał ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca z rzemieślnikiem - bratem P. G. (01 maja 1972r.-30 listopada 1972r.),

z rzemieślnikiem - matką S. G. (01 marca 1976r.-31 grudnia 1976r.) oraz jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą (01 lutego 1977r. – 31 grudnia 1977r.), a w konsekwencji czy opłacone z tego tytułu składki winny być uwzględnione przy ustaleniu podstawy wymiaru jego emerytury.

Okoliczność współpracy z P. G. i S. G., oraz prowadzenie działalności gospodarczej przez apelującego w wwv okresach nie była sporna. Poza sporem było też, iż ubezpieczony był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego z wwv tytułów oraz że zostały odprowadzone za niego składki z tytułu współpracy z rzemieślnikami i prowadzenia działalności w powyższych okresach. Nie było również sporne, że we wszystkich wymienionych okresach ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu pracowniczym (od 1 kwietnia 1972 roku do 31 grudnia 1977 roku zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. w G.).

Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia. Sąd odwoławczy w pełni akceptuje te ustalenia, co czyni zbędnym ich ponowne powołanie.

Z apelacji nie wynika na czym miałyby polegać wadliwość – niekwestionowanych przez skarżącego w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia – ustaleń faktycznych, co czyni zarzut ten nieskutecznym.

Prawidłowo Sąd Okręgowy ustalił, iż w wwv okresach – współpraca z rzemieślnikami i prowadzenie działalności przez skarżącego, nie stanowiły tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, z uwagi na podleganie obowiązkowi ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudniania na podstawie umowy o pracę.

Zgodnie z art. 5 ust 1 pkt 1 w związku z art. 1 ustawy z dnia 29 marca 1965 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz.U. z 1965r. poz. 90 ze zm.) – obowiązującej w okresie od 01 lipca 1965r. do 31.11.1972r., a zatem w okresie współpracy apelującego z bratem – obowiązkowe ubezpieczeniem społeczne rzemieślników nie obejmowało rzemieślników i osób współpracujących z rzemieślnikami, jeżeli równocześnie byli pracownikami w rozumieniu art. 4 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. zatrudnionymi w wymiarze godzin nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie wymiaru czasu pracy.

Stosownie do art. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 roku o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz.U. z 1972 roku, nr 23, poz. 165 ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym w okresie od 01 marca 1973r. do 28 lutego 1977r., zatem w okresie współpracy apelującego z matką - obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym rzemieślników objęci byli rzemieślnicy oraz osoby współpracujące z rzemieślnikami.

Przepis art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 roku o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników:

1)- w brzmieniu pierwotnym, obowiązującym do dnia 31 grudnia 1975 r. - stanowił, że obowiązek ubezpieczenia nie obejmuje rzemieślników i osób współpracujących z rzemieślnikami, jeżeli równocześnie są oni pracownikami w rozumieniu przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, zatrudnionymi w wymiarze godzin nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie wymiaru czasu pracy (pkt 1),

2) - w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1976 r., - stanowił, że ubezpieczenie nie obejmuje rzemieślników i osób z nimi współpracujących, jeżeli są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęci odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego (pkt 2),

Przepis art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową

na własny rachunek oraz ich rodzin(Dz. U. z 1976 r. Nr 40, poz. 235 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym w czasie prowadzenia przez ubezpieczonego działalnośćzarobkowej w zakresie rzemiosła, stanowił natomiast, że obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu określonego ustawą, zwanemu dalej "ubezpieczeniem", podlegają osoby prowadzące na podstawie uprawnień określonych odrębnymi przepisami działalność zarobkową w

zakresie:1)rzemiosła, w rozumieniu przepisów o wykonywaniu i organizacji rzemiosła,2)handlu i usług, jeżeli z tego tytułu są członkami zrzeszeń prywatnego handlu i usług.

Zgodnie natomiast z art. 2 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r., ubezpieczeniu nie podlegają osoby prowadzące działalność określoną w art. 1, które są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęte odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego.

Ponieważ poza sporem jest, iż ubezpieczony we wszystkich spornych okresach był pracownikiem zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy - nie powstał w odniesieniu do niego obowiązek ubezpieczenia społecznego z tytułu współpracy z rzemieślnikami (bratem, matką) oraz z tytułu prowadzenia działalności zarobkowej w zakresie rzemiosła na własny rachunek. W konsekwencji nie powstał również obowiązek opłacenia składek z tytułu współpracy czy własnej działalności rzemieślniczej apelującego. Skoro bowiem w spornych okresach apelujący nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu współpracy z rzemieślnikiem oraz z tytułu prowadzenia działalności zarobkowej, to składki obliczone od przychodów uzyskanych przez niego w ten sposób (współpraca, prowadzenie rzemiosła) i nienależnie opłacone nie mogą zostać uwzględnione przy ustalaniu wysokości przysługującego ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury w trybie art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2016r. poz. 887 ze zm.), mogą być bowiem uwzględnione jedynie podstawy wymiaru składek należnych, a zatem opłaconych w wykonaniu istniejącego tytułu. Podkreślić też trzeba, iż stosownie do art. 5 ust 1 wysokość emerytury jest obliczana z uwzględnieniem okresów ubezpieczenia, wymienionych w ustawie. W odniesieniu do ubezpieczonego, w okresach objętych sporem, był on objęty obowiązkiem ubezpieczenia społecznego wyłącznie z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, a zatem do wyliczenia podstawy wymiaru jego emerytury mogą być uwzględnione wyłączenie składki odprowadzone z tego tytułu.

Należy zwrócić uwagę, że wyłączając możliwość jednoczesnego podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu stosunku pracy wykonywanego w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie oraz z tytułu prowadzenia działalności zarobkowej bądź też z tytułu współpracy z rzemieślnikiem, ustawodawca nie przewidział możliwości objęcia ubezpieczeniem na wniosek, tak jak w przypadku właścicieli, samoistnych posiadaczy, użytkowników, lub dzierżawców gospodarstwa rolnego o przychodzie szacunkowym, ustalonym dla wymiaru podatku gruntowego, powodującym zawieszenie w całości prawa do emerytury lub renty oraz osób mających ustalone prawo do emerytury lub renty określoną niniejszą ustawą lub innymi przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym (por. art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1976 r. oraz art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r.). W ustalonym stanie faktycznym nie istnieje zatem żadna podstawa prawna umożliwiająca objęcie wnioskodawcy ubezpieczeniem, zgodnie z jego żądaniem.

Odpowiadając na zarzut podniesiony przez ubezpieczonego w apelacji, wyjaśnić też należy, że fakt rzeczywistego odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne, które jednak były składkami nienależnymi, nie wyłącza zastosowania przepisów wykluczających zbieg tytułów do ubezpieczenia społecznego. Składki uiszczane były bez podstawy prawnej.

Sąd odwoławczy zwraca uwagę, że wejście w życie z dniem 15 listopada 1991 r. ustawy z dnia 17.10.1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) nic w tym zakresie nie zmieniło, bowiem przepis art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy stanowił, że okresami składkowymi są m.in. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie przepisów o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, przepisów wymienionych w art. 1 pkt 2-5, przepisów Prawa o adwokaturze oraz w przepisach o zatrudnieniu, tymczasem w sytuacji ubezpieczonego nie istniał obowiązek opłacenia składki, więc tym bardziej nie można mówić o jej wysokości. Została opłacona niezgodnie z omówionymi powyżej przepisami. Identyczne jest uregulowanie ustawy o FUS, zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 pkt 2 której okresami składkowymi są m.in. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, w przepisach wymienionych w art. 195

pkt 1-4 i 8, w przepisach o adwokaturze, w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz w przepisach o pomocy społecznej (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 maja 2008 r., III AUa 1397/07, LEX nr 491126).

Skoro w spornych okresach apelujący nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu współpracy z rzemieślnikiem oraz z tytułu prowadzenia działalności zarobkowej, to składki obliczone od przychodów uzyskanych przez niego w ten sposób (współpraca, prowadzenie rzemiosła) i nienależnie opłacone nie mogą zostać uwzględnione przy ustalaniu wysokości przysługującego ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury w trybie art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2016r. poz. 887 ze zm.), mogą być bowiem uwzględnione jedynie podstawy wymiaru składki należnej, a zatem opłaconej w wykonaniu istniejącego tytułu. Podkreślić też trzeba, iż stosownie do art. 5 ust 1 wysokość emerytury jest obliczana z uwzględnieniem okresów ubezpieczenia, wymienionych w ustawie. W odniesieniu do ubezpieczonego, w okresach objętych sporem, był on objęty obowiązkiem ubezpieczenia społecznego wyłącznie z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, a zatem do wyliczenia podstawy wymiaru jego emerytury mogą być uwzględnione wyłącznie składki odprowadzone z tego tytułu.

Dodatkowo jedynie Sąd Apelacyjny zauważa, iż pozwany decyzją z dnia 11 lutego 2016r. ustalił, iż apelujący nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu współpracy z bratem P. G. w okresie od 01 maja 1972r. do 30 listopada 1972r. Odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji zostało odrzucone przez Sąd Okręgowy prawomocnym postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2016r., które uprawomocniło się w dniu 18 sierpnia 2016r. (vide notatka służbowa k. 63 a.s.). Przypomnieć zatem trzeba, że sąd ubezpieczeń społecznych jest związany decyzją organu rentowego, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477⁹ kpc (zob. np. wyrok SN z 10 czerwca 2008r. I UK 376/07, OSNP 2009/21-22/295). Taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie, skoro odwołanie ubezpieczonego od decyzji ZUS z dnia 11 lutego 2016r. zostało odrzucone, a zatem nie zostało skutecznie wniesione.

W tym stanie rzeczy, uznając, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację ubezpieczonego, jako bezzasadną.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Michał Bober